

H. Beth-O. 8. 5. 10.

*Ex Oblatione M.
Comitatus Emerici de
Bethlen*

*327
F. 25. 1*

Az

OLAJOKNAK

Több másféle nagy hasznú Orvos-
ságokkal egyben, mellyek az Em-
ber' egészségére mind kívül 's mind
belöl igen hasznoson éolgálhatnak,

DECLARATIÓJA.

Mellyeknek-is különös hasznok

mind itt VÁRALJÁN,

mind a' MAGYAR KORONA alatt

lévő minden Tartományokban

tapasztalhatóképen

Observatortott

in Candau Compobaltatott.

*Michael
D. H.*

Nyomtatott 1744-ik évtéhenben.

A' Krumboltz Olajnak Haszna.

1. Használ Hurut ellen reggel és este éget borba bé-venni.

2. Használ Fuladozás ellen 4. vagy 6. tseppet ha ember reggel és este bévézen.

3. Használ Arena ellen és az elomlott vagy fájdalmas gyomornak-is erősítésére reggel és este 6. vagy 8. tseppet borban bé-vévén.

4. Használ a' Hát gerintzi fájdalmai ellen, mindenféle tagainak és tsontjainak nyilallási ellen-is, kivált ha ebbé az Olajbá mosatlan szappant elegyíték és azután éget borral-is fel elegyíted, s meg-gyújtod azután a' fájdalmas részeket velle kened.

5. Használ hideglelés ellen-is akárminémű legyen az, sőt még a' Pestises betegség ellen-is 6. vagy 8. tseppet jó borban bé-vévén reggel v este, de úgy hogy reá hamar se ne egyék, se ne igyék a' *patients*, hanem magát jól bé-takarván, izzadjon.

A' Venetziái Terjéknek Hasznai.

1. Ez a' Terjék igen jó és hasznos minden *Contagio* ellen, reggel egy nagy borsónyit meleg serben bévenni, a' kis gyermek pedig félányit bévévén jól nyugszik utána.

2. A' Gyomorban való rágás ellen igen jó

jó, úgy egyéb belső tagjainak-is igen hasznos, fenn említett módon bé venni.

3. Mindenféle rosz nedvességektől megtisztítja az embert, és nem engedi az embernek semmi részét rothadni.

4. A' megrömlött vért meg-állítja, az uton járókat meg óltalmazza minden rosz és hideg felek ellen, a' gyenge gyomort-is megmelegíti az említett *Dosis* szerint.

Rosmarin Olajnak Haszna.

Ez igen hasznos a' Főnek minden fájdalmiban a' kinek a' femei fájnak, azoknak femei alatt megkenvén, megtisztítja a' vért és minden rosz *fluxust* előlát. Es ha a' haragból az epéje megháborodik és indul, végyen-bé 3. vagy 4. tseppet meleg serben vagy pálinkában igen hasznos lézen.

Limbus Olajnak Haszna.

1. Használ a' Főnek szédelgése ellen a' vak szemeit és füle mellett véle megkenni.

2. A' Siketség ellen, vagy a' fülben való zúgás ellen 4. tseppet belé tsepegtetvén.

3. A' szívnek fájdalma és nyilallása ellen este és reggel 4. v. 5. tseppet bé-vévén.

4. A' beleknek szakadása ellen az öreg emberek 6. v. 8. tseppet, a' gyermekek 2. tseppet az anyyok tejében vagy másféle tejben bé-vévén.

5. Fogfájás ellen 3. tseppet feje pántában eresztvén és a' fognak jukában tévén hamar időn a' fájdalmat el-állítja.

6. A' Sárgaság ellen 6. v. 8. tseppet bé-venni.

7. Mind az embereknek 's mind az ok-talan állatoknak külső sebeikre-is kene-getni igen hasznos, és jól gyógyít.

Fenyő mag Olajnak Haszna.

Ez sok rossz szelek és minden *Contagio* ellen igen hasznos reggel 3. 4. tseppet serben vagy borban bé-venni, úgy a' megromlott tüdő ellen-is 6 tseppet bé-venni. Megállítja a' kolikát, a' rossz nedvességet a' gyomorból ki-viszi és a' *flatust* kihajtja. A' *melancholiat*, a' szívnek nehézségét és a' sárgaságot el-üzi a' fenn említett *Dofist* bé-vévén, egyszóval az embernek minden tagjainak nyavajája ellen igen hasznos.

Kömény-mag Olajnak Haszna.

Ez mindennemű fő fájdalmat el-vészen, ha ember Borban v. Rosá-vizben 3. v. 4. tseppet reggel és éjszakára bé-vészen. Az Agya-veleit erősítvén síketségét és a' Fülnek zúgását el-oszlatja. A' Gyomort nagyon *conserválja*, ha reggel 4. tseppet meleg serben bé-vészesz, a' vizelleter i-gen

gen indítja ha 6. tseppet meleg serbe vé-szesz, és ha a' gyermeknek rágása vagy geleszta háborgása vagyon, kend-meg a' köldökét véle, mind el-üzi tőle és meg-tsenedesíti.

Büdos-kő Olaj v. Balsamus Sulphuris.

Használ ez minden Öreg idejű mind Ifjú idejű embereknek Görtös és *Calculus* ellen 4. v. 8. tseppet idejekhez képest meleg borban a' betegnek bé-adni este és reggel a' *Calculust* el-rontja és ki-viszi.

Szem-kő Olaj.

Mindenféle forró betegségben ez az embernek igen hasznos, az Aszszony-embernek nádráját meg-erősíti, a' Kolikát és rágást le-tsenedesíti, akármi meleg italban 6 v. 8. tseppet nem csak reggel és este hanem valamikor érzi a' nyavalyát, mindenkor végyen-bé a' beteg, ha egyéb nintsen, meleg téjben-is jó lészen, a' Kolikát szemlátomást el-öli.

Terpentina Olaj Haszna.

Ez felette igen hasznos a' Rüh ellen ha 5. v. 6. tseppet bé-vészesz és kívül is magadat megkened véle, úgy a' hideglelés ellen akár mindennapi akár másféle lejend-is, ha 8. v. 10. tseppet az idejéhez képest az em-ber-

bernek vagy gyermeknek meleg italba bé-adsz. És ha az inak az emberben megmerednek és nehezen lélegzelnek nagyon megkönnyebbiti, minden rossz nedvességet meg-emészt az emberben, a' *flatust* osztatja, a' veséket tisztítja, a' hójag követ elosztatja és megemészt. Ezeken kívül is sok és elő-számlálhatatlan nyavajákban használ, többi között a' Lovaknak turja és fekélje ellen, ha véle kenegeted igen hasznos.

Ílöröm Olajnak Haszna.

A' le-szakadott hasát és nádráját az Aszfonyoknak felragasztja 4. v. 6. tseppet ha meleg serben v. meleg téjben innya bé-adod. Hasznos a' geleszta ellen-is mind öreg mind ifjú rendű embereknek, ha a' köldökét meg kened vele. A' gyomort-is igen *conserválja* és melegíti 7. v. 8. tseppet meleg borban bé-vévén

Scorpio Olajnak Haszna.

Igen hasznos a' marháknak, mellyek valami mérges esedelt vagy italt bé-találnak venni, 10. és 20. tseppet reggel délbe és este egy kevés darab kenyérben bé-adni. Használ az embereknek-is kik vízi-betegségben vesződnek, véle magokat kenegetni, és ugyan ebből 8. v. 10. tseppet bé-venni.

Kö

Kő Téjnek Haszna.

Az emberben lévő *Calculus* ellen igen hasznos, ha ebből megtörvén a' kés hegyén napjában háromszor 6 vagy 7. napokig egymás után bé-vévén, a' követ hamar ki-hajtja, és ha tiszta kut-vizben meg-áztatod, és a' holyagos szemedet véle meg-mosod, igen használ.

Agaricum.

Ez olly Gomba, a' melly Váralja körül terem, mellynek ha úgy hasznát akarod venni, törd-meg mosárban, és vagy borban, vagy erős pálinkában, vagy égetborban három kés hegyint, vagy egy lotnak harmad részét keverd és áztasd-bé, és mind reggel 's mind este, egyébkor-is, midőn szomjuhozol idd-meg, azon napon minden mely-fájás és fuladozás ellen és tüdő rothadás ellen igen hasznos lesz.

Medve Háj.

Hasznos a' gyermekeknek a' béli szakadása ellen, azoknak a' derekát, kereszt tsontját véle jól megkenvén. A' méheknek-is igen hasznos, hogy a' farkas vagy tolvaj méhek azoknak ne ártsanak, ha azoknak bé-járó jukát ezen hájjal meg-kened.

Alkermesnek Confectioja.

Az ember szívének nagy *Confortatioja*

vagyon ez, midőn ájulás vagy fiv-dobogás szorongatja, ha t. i. ebből 10. tseppet vagy borban v. serben v. tejben bévézen. *Reficiálja* a' gyenge gyomort is ha 10 v 12. tseppet valami meleg italban vagy pálinkában bé véssen. Hasonlóképen a' tüdőnek *flgmas* részeit megtisztítja és nagy könnyedséget szerez ha az ember v. 14. tseppet ketske-tejben v. *Herba* - tejben bé-véssen

*Nehéz nyavaja vagy
Epilepsia ellen való Por.*

Ha valamelly koros embernek vagy gyermeknek hirtelen minden ok nélkül való forósága érkezik, mindjárt ezen pornak felét tiszta hideg vízben végye - bé ha gyermek lejénd Ha pedig koros ember lejénd, mind ez egész *Dofist* végye-bé, és így mind a' forrósságot el-üzi, 's mind a' nehéz nyavalyától meg-örizi.

*Calculus ellen való mesterséges és
hasznos Porotska.*

Ezen porotskából egy kés hegyen vegyen a' kinek *Calculus*sa vagyon és tiszta vizbē elegyitvén minden reggel és este hat napoknak elfolyása alatt éljen vele, és a' *Calculuss*ából meg-szabadítja.

Hideg-

Hideg-lelés ellen való Por:

Mindenféle hideglelés ellen ezen por igen hasznos ha vagy tiszta vízben v. pálinkában egyszer bévéski a' beteg, de ugyhogy ez után jól bé takarja magát, hogy megizzadhaíson, ha pedig az ágyban nem maradhatna, tehát járjon-fenn mind addig míg jól meg-melegszik

Fog-fájás ellen való Por:

A' kinek a' foga fáj, végyen egy kés hegyén ezen porból és kenje egy kevés pamutra, azután tégye a' fájós fogára v. udvában, mind a' ferget ha vagyon benne megöli 's mind a' fájdalmat elüzi.

Lubestig Virág Gelesta ellen.

Akármedly gyermeknek ha gelesztája vagyon, adjanak ezen virágból eh gyomorra meleg italban, kiváltképen szerezédán és pénteken, mind a' gelesztát meg-öli 's mind e' gyomrát megtsendeli.

Lubestig Olajnak Haszna.

Ez a' gyomornak erőtlensége és abból származó fájdalma ellen igen hasznos, kivált mikor a' miatt ájulása és elhalása is érkezik az embernek, végyen 8. vagy 10. tseppet akármi renes italban.

Szent János Gyökérének Haszna.

1. A' ki ezt a' gyökért magánál hordoz-

dozza vagy házában tartja, semmi boszorkányságtól ne féljen.

2. A' ki a' boszorkányos embert megakarja esmérni akár lakodalomban 's akár más vendégségben, tégye ezen gyökeret az abrosz alá, hogy senki ne lássa, ha valaki ottan boszorkányos ember találta-tik, ottan elhalaványodik, és a' félelem miatt elkelletik onnét menni.

3. Akármelly szarvas marháknak és lovaknak, mellyek a' vesztés miatt semmit nem ehetnek; csak el-száradnak, igen használ, ha t. i. ezen gyökeret tiszta vízben jól meg-ásztatod és ruhát belé mártván, az elszáradott marhát véle mosogatod, viszont meg-hizik és meg gyógyul.

4. A' kinek a' bőv hideg és nedves *fluxus* miatt a' feje fáj, ezen gyökeret borban áztassa-bé, és abban ruhát mártván kösse a' nyakára és reggelig tartsa ott, a' feje fájdalma szépen el-mulik.

5. A' kolikával vesződőknek is igen használ kivált a' belső rágas ellen. Az aszszony ember midőn a' nádrája mozog és fáj, végye ezen gyökernek *famineusát*, és akár borban akár serbe áztatván, igyék belőle és meg-gyógyul.

6. Akár koros ember, akár gyermek,
akár

marhák midőn meg-igéztetnek ezen gyökernek porával füstöltesse-nek - meg egynéhányszor, hathatóson használ és gyógyít.

7. A' melly Aszszony ember nehezen szül, a' tégyen ezen gyökerből egy keveset etzetbe 3-szor v 4-szer igyék belőle, a' terhétől meg-szabadul.

8. Jegyezd-meg: ezen gyöker háromszor virágzik esztendeig, Karáső szombatján, Husvétkor, Sz. lános napján; ezen időben kell haszonra ázni.

Szem könek Popiumja.

Ez az Ir, vagy flastrom igen hasznos minden főfájás ellen ha flastrom formán a' füled mellé és vak szemeidre kötöd a' szemednek is igen használ. E' mellett nagyon igen hasznos vizetske-is minden dagadás ellen, bé is veheti 6. 8 vagy 10. tseppet akarmi italban 's hathatófabb leszén.

Gyanta Olajnak Haszna.

A' melly ember Hagymázban vagyon, kenje ezzel az orrát és két vak-szemeit. A' Sárgaság ellen-is igen hasznos ha 3. tseppet akarmi italba bé-vészén, magát-is egészen velle meg-kenetni igen hathatos orvosság leszén.

Kö Olaj,

A' melly embernek nyilallása vagy sér-
vése vagyon 5. 6. 7. vagy 8 tseppet akár
minémü italba végyen estve és reggel;
mindjárt meg-könnyebbedik.

Tégla Olaj.

Torokfájástól, súlytól, orbántztól hasz-
nos, járó-gyermeknek hogyha süllyös
kevesebbet, az állapotott ember 9 v 10.
tseppet italba végyen hasznos, hogyha
pedig kívül vannak ezen nyavalyák, mind
az orbántztól 's mind a' torokfájástól,
csak kívül kell véle kenni.

Veres Olaj.

A' melly ember testének dagadása vagyon
v. felpuffadása, ezzel az olajjal kenye-
meg, és ha testének rothadását érezni
fogja, ez által élébenei egészségére juthat.

Essentia Dulcis.

Nehéz nyavalyától 15. vagy 20. tseppet
bévethetni.

Bruſtin 'Sir.

Haj-nevelésre igen jó, gyakran kenni
véle új vajjal elegyítve.

Agſtan 'Sir.

A' melly embernek gyakorta nagy fő
fájdalma vagyon, ezzel kenje-meg
mind a' két vak-szemét, a' fáj-
dalmát enyhíti. V É G E.